

Piet Riemersma: 'De daadwerkelijke bemesting komt steeds verder van de behoefte van de plant te staan'

Gras vraagt gerichtere bemesting

De steeds strengere mestwet heeft zijn weerslag op de grasplant. Het was voor Hendrix UTD aanleiding om de behoefte van gras in de verschillende groeistadia in kaart te brengen. Zwavel, kali en kalk maken nu onderdeel uit van het bemestingsadvies.

tekst Florus Pellikaan

De gevolgen van de strengere mestnormen worden langzaam zichtbaar. De opbrengsten van grasland dalen, de vitaliteit van de grasplant loopt terug en in graskuilen komt steeds meer broei voor. 'Door de wetgeving is er heel veel aandacht voor bemestingsnormen en dat heeft veehouders ook al veel geld opgeleverd. Maar op dit moment zien we dat de daadwerkelijke bemesting steeds verder bij de behoefte van de plant vandaan komt te staan', vertelt Piet Riemersma, ruwvoerspecialist bij Hendrix UTD Agro. 'Daardoor komen bijvoorbeeld veel meer schimmels in het gras voor, zoals fusarium

en rooddraadschimmel. Kwekers doen hun uiterste best om rassen te ontwikkelen die efficiënter zijn, maar dat duurt jaren. De rassen die we nu op het land hebben staan, vragen meer meststoffen dan ze krijgen.' De teruglopende kwaliteit en vitaliteit van de grasmat staan haaks op waar de praktijk eigenlijk om vraagt, stelt Wim Jaspers, manager Agro bij Hendrix UTD. 'Bedrijven ontwikkelen snel en worden intensiever. Dat vraagt om meer en beter ruwvoer van een hectare.' Het heeft Riemersma en Jaspers aangespoord om een geheel nieuw jaarrond bemestingsconcept te ontwikkelen, afgestemd op de behoefte van de grasplant in

de verschillende groeistadia. 'Vroeger werd de behoefte van de grasplant door de grote hoeveelheid mest en kunstmest altijd wel gedekt. Maar we zijn nu zo scherp aan het bemesten dat een halve kilo meer of minder een groot verschil maakt', stelt Jaspers. 'Daarom zou ik veehouders willen adviseren om minimaal één keer per jaar drijfmest te laten onderzoeken. Hoe kun je bemesting optimaliseren als je van het belangrijkste product geen informatie hebt? Vervolgens proberen we met kunstmest de behoefte van de plant te dekken.' Dat het bijstrooien van kunstmest met alleen stikstof de behoefte van de plant niet meer dekt, blijkt uit tabel 1. Hierin

heeft Hendrix UTD de behoefte van gras uitgezet tegen een gemiddelde jaarbemesting van vijftig kuub rundveedrijfmest. Gerekend met de gemiddelde samenstelling van drijfmest die BLGG AgroXpertus in 2009-2010 bepaalde, blijkt dat naast stikstof ook kali en zwavel moet worden bijgestrooid.

Zwavel en ammoniumstikstof

De groeicurve van gras hebben de ruwvoerspecialisten als uitgangspunt genomen. Riemersma: 'Onderzoek leert dat de behoefte van de plant gedurende het groeiseizoen behoorlijk varieert. Engels raaigras heeft twee groeiperiodes, in het voorjaar en in het najaar, en een rustpe-

riode in de zomer. Tijdens deze verschillende periodes heeft de plant ook aan andere meststoffen behoefte.'

Voor de eerste en tweede snede komt dat neer op groeistimulatie met stikstof en zwavel. 'Dat is natuurlijk niet nieuw, maar hieraan zitten wel randvoorwaarden. Zwavel stimuleert de grasgroei in het voorjaar duidelijk, maar de verhouding stikstof-zwavel moet groter zijn dan 1,5', stelt Riemersma. 'Zwavel verdringt selenium, waardoor bij een overdaad ernstige vruchtbaarheids- en gezondheidsproblemen kunnen optreden.'

Binnen de stikstofgift kiest Hendrix UTD voor een groter aandeel ammoniumstikstof ten opzichte van standaard kalkammonsalpeter (kas), dat meer nitraatstikstof bevat. Ammoniumstikstof spoelt vanwege zijn positieve lading minder snel uit en is door zijn binding aan de organische stof bij lage bodemtemperaturen beschikbaar voor de plant. Dat is positief in het voorjaar. Daarnaast zorgt deze stikstofvorm voor een zwak verzurende werking, wat de opname van fosfaat en spoorelementen bevordert.

'Recent onderzoek van het Nutriënten Management Instituut bevestigt deze voordelen van ammoniumstikstof', vertelt Riemersma. 'Wij zouden in onze meststoffen daarom het aandeel ammoniumstikstof graag nog hoger maken dan de huidige zestig procent, maar dat is technisch nog niet mogelijk.' Uit eigen en officiële proeven blijkt volgens Jaspers dat de combinatie van zwavel met ammoniumstikstof ten opzichte van kas een tien procent hogere drogestofopbrengst van de eerste snede geeft.

Meer behoefte aan kali

De rustperiode van het gras in de maanden juli en augustus is voor de plant een droge en moeilijke periode. Het is volgens de ruwvoerspecialisten belangrijk om juist in die periode de kalitoestand in de gaten te houden. 'Kali helpt bij het op peil houden van de waterhuishouding en het transporteren van suikerkristallen. Ook houdt het de celspanning op peil, waardoor de huidmondjes sluiten en er minimale verdamping plaatsvindt', stelt Riemersma. 'Kali heeft voor veel veehouders nog altijd een rare bijmaak in verband met kopziekte, maar wie heeft daar nog last van? De drijfmestgiften zijn niet alleen teruggedropen, maar de hoeveelheid kali in de mest is ook nog eens afgenomen.'

Riemersma verwijst naar een overzicht van BLGG, waaruit blijkt dat het aantal kilogrammen kali in drijfmest tussen 1998 en 2010 van 6,5 naar 5,6 is gedaald.

meststoffen	behoefte gewas	50 kuub rundveedrijfmest	nodig uit kunstmest
stikstof (kg)	334	100	234
fosfaat (kg)	107	80	27
kali (kg)	432	276	156
magnesium (kg)	51	65	-14
natrium (kg)	46	40	6
zwavel (kg)	91	18	73

Tabel 1 – De mineraalbehoefte van gras uit kunstmest na 50 kuub rundveedrijfmest (ds-opbrengst 12 ton/ha) (bron: Hendrix UTD en BLGG AgroXpertus)

'Dat is soms niet meer voldoende voor een goed functionerende grasplant.'

In het najaar is het volgens Riemersma en Jaspers van belang om nog ongeveer 20 kilo stikstof per hectare te strooien voor de laatste groeisput en om de plant gezond te houden. 'Gezien de kleine hoeveelheid is dat echter nauwelijks te verdelen over een perceel. Door een meststof te maken die verrijkt is met kalk, ontstaat er meer volume. Bovendien is de bodem binnen ons concept in het voorjaar iets verzuurd door de ammoniumstikstof en het zwavel. Door een met kalk verrijkte kunstmest te strooien in de herfst is de pH voor de winter weer gecompenseerd', vertelt Riemersma.

Jaarlijks pH op peil met kalk

De kunstmest met kalk vervangt ook direct de reparatiebekalking die normaliter één keer in de vier jaar wordt uitgevoerd. Jaspers: 'Door ieder jaar de pH op peil te brengen in plaats van om de vier jaar is een meeropbrengst van tien procent te behalen. Daarnaast ligt de kvemopbrengst hoger door het behoud van de botanische samenstelling.'

Om naar de behoefte van de plant in een bepaalde periode te kunnen bemesten, heeft Hendrix UTD de nieuwe lijn GrasGroenmeststoffen gelanceerd met kunstmestsoorten voor de verschillende seizoenen. 'Het doel daarbij is meer balans in de bodem met een constantere productie van beter ruwvoer als gevolg', vertelt Jaspers, die het concept ook financieel doorrekende. 'Wanneer de kalitoestand nog op peil is, zijn de kosten van het gebruik van de GrasGroenmeststoffen 107,73 euro per hectare hoger dan bij standaard kas. Moet ook de kalimeststof worden gestrooid, dan zijn de kosten 184,13 euro hoger. Onze eigen proeven en officiële Altic-proeven geven daartegenover een verwachte meeropbrengst van 243,90 euro per hectare aan. En daarbij is dan nog niet gerekend met het niet meer hoeven bekalken en het minder vaak in- of doorzaaien.' |